

LUNDS
UNIVERSITET

STUDIEPLAN (Beslut)

2007-05-31

Dnr G 11 S 2007/180

Samhällsvetenskapliga fakulteten
Institution för psykologi

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå till doktorexamen i *ämnet psykologi*

Studieplanen är fastställd av samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2007-05-31, dnr G 11 S 2007/180

1 Ämnesbeskrivning

Övergripande är institutionens forskning organiserad i avdelningar. Sådana finns för områdena arbets- och organisationspsykologi, klinisk psykologi, kognitiv psykologi, neuropsykologi, personlighets- och socialpsykologi samt utvecklingspsykologi. Forskning bedrivs även inom avdelningsöverskridande nätverk kring exempelvis socialpsykologiska och idrottspsykologiska frågeställningar.

Aktuella forskningsområden beskrivs på institutionens hemsida www.psychology.lu.se

2 Syfte och mål för forskarutbildningen

Syftet med forskarutbildningen i psykologi vid Institutionen för psykologi, Lunds universitet, är att ge fördjupade kunskaper i psykologi och att utbilda självständiga och kritiska forskare med teoretisk samhällsvetenskaplig kunskap, metodologisk skicklighet och urskilningsförmåga samt förmåga att genomföra forskningsprojekt.

Forskarutbildningen i psykologi leder till filosofie/doktorexamen.

Doktoranden skall efter genomgången utbildning ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

Kunskaper och förståelse

För doktorexamen skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet *psykologi* samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa god förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt planera och med adekvata metoder bedriva

forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete.

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att inom såväl forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och att stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningsätt

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människans ansvar för hur den används.

3 Behörighet till utbildning på forskarnivå

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att den sökande har grundläggande och särskild behörighet och att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsstyrelsen får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

Övergångsbestämmelse: Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet för att antas till utbildning på forskarnivå i psykologi är fullgjorda kursfordringar om minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet psykologi på avancerad nivå, varav minst 15 högskolepoäng utgörs av examensarbete på avancerad nivå, eller motsvarande kunskaper förvärvade inom eller utom landet.

3.3. Tillgodoräknande av tidigare studier

En student som genomgått viss högskoleutbildning på avancerad nivå/motsvarande med godkänt resultat, utöver de 60 högskolepoäng som krävs för tillträde till forskarutbildningen, kan tillgodoräkna sig detta i utbildningen på forskarnivå. Förutsättningen är att ämnesansvarig efter prövning bedömer att den tidigare utbildningen kan godtas för tillgodoräknande. Tillgodoräknandet skall prövas på studentens egen begäran, i varje enskilt fall.

4 Antagning och urval

Antagning sker till fyra års heltidsstudier som avslutas med doktorexamen, där licentiatexamen efter två år kan vara en etapp. Om särskilda skäl finns kan antagning ske till enbart två års heltidsstudier, som avslutas med licentiatexamen.

Antagning av forskarstuderande sker enligt Lunds universitets antagningsordning för forskarutbildning 2006-12-18, dnr I G 9 6251/2004 <http://www.lu.se/o.o.i.s/433>, och instruktioner för utbildning på forskarnivå vid samhällsvetenskapliga fakulteten 2007-05-31, dnr A 10 S 2007/196 <http://www.sam.lu.se/o.o.i.s/4166>.

4.1. Antagning

Institutionen eftersträvar att antagning av forskarstuderande sker årligen efter utannonsering av studieplatser vid en fastställd tidpunkt. Den som antagits till licentiatstudier måste genomgå ny antagning för att fortsätta till doktorexamen.

Till utbildning på forskarnivå som leder till doktorexamen antas endast sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Dock kan sökanden som har någon annan form av finansiering antas om institutionen bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom åtta år vad gäller doktorexamen.

En försörjningsplan skall finnas vid antagningen. I planen ska de ekonomiska villkoren för den forskarstuderande under hela studietiden klargöras.

4.2 Urval

Vid antagningsbegränsning måste urval göras bland de sökande. Grund för urval är den sökandes meriter vid ansökningstillfället. Avgörande urvalskriterium är förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildning. Särskilt avseende fästs vid den sökandes lämplighet för samhällsvetenskapligt forskningsarbete. Att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.

Bedömningskriterier och förfarande vid urval finns specificerade i särskild PM antagen av styrelsen vid Institutionen för psykologi 2007-05-08 <http://www.psychology.lu.se/>

Jämställdhetsaspekten skall alltid beaktas. Vid jämbördiga meriter skall sökande av underrepresenterat kön, relaterat till fördelningen bland forskarstuderande i ämnet vid Lunds universitet, ges företräde om inte annat skäl talar emot detta. Institutionen har ambitionen att mångfald skall eftersträvas.

5 Utbildning för doktorexamen

Utbildning på forskarnivå omfattar fyra års studier (240 högskolepoäng) på heltid. Studier kan bedrivas på deltid, minst halvtid, och omfattar då maximalt 8 år. Doktoranden har också rätt men inte skyldighet att avlägga licentiatexamen (120 högskolepoäng) som en etapp i forskarutbildningen.

5.1 Utbildningens uppläggning

Utbildningen omfattar totalt 240 högskolepoäng fördelade på en kursdel omfattande 90 högskolepoäng och en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandlingen) omfattande 150 högskolepoäng. Undervisning ges i form av kurser och seminarier samt handledning i avhandlingsarbetet. Dessutom anordnas allmänna seminarier och gästföreläsningar.

För godkänd doktorsexamen fordras godkänt betyg på samtliga kunskapsprov som ingår i forskarutbildningen och på doktorsavhandlingen. Doktoranden skall dessutom ha presenterat sin forskning vid minst en internationell konferens.

5.2 Handledning

För varje doktorand skall utses minst två handledare, varav en skall vara huvudhandledare. Huvudhandledaren skall vara docentkompetent och anställd vid Lunds universitet. I den individuella studieplanen skall anges respektive handledares arbetsuppgifter och ansvarsområde. Doktoranden har rätt till handledning under den tid som kan anses behövas för den föreskrivna utbildningen om 240 högskolepoäng, fyra år vid heltidsstudier. Handledningen omfattar både hjälp med inriktningen av studier och avhandlingsarbete samt bistånd under arbetets gång. En doktorand som begär det skall få byta handledare.

5.3 Individuell studieplan

Vid studiernas början skall den studerande i samråd med handledaren upprätta en individuell studieplan över den utbildningsgång som han eller hon ämnar följa. Denna skall revideras årligen. Den individuella studieplanen anger hur utbildningen skall läggas upp för den enskilde doktoranden. Föreskrifter för och en mall för individuella studieplaner finns i fakultetens föreskrifter för forskarutbildningen.

Forskarstuderande skall registrera sig i början av varje termin och i samråd med handledare ange med vilken aktivitetsgrad studierna skall bedrivas under terminen.

5.4 Kurser och andra moment

Kursdelen i forskarutbildningen består av kurser vid den egna institutionen eller kurser vid andra institutioner inom eller utom Lunds universitet.

Avseende fakultetsgemensamma kurser på avancerad nivå finns det kursplaner som anger kursernas mål, innehåll och poängtal. För kurser genomgångna vid andra institutioner, fakulteter och högskolor bestäms poängtalet som skall tillgodoräknas av examinator *efter* samråd med huvudhandledaren. Vilka kurser den enskilde doktoranden skall genomgå och kunna räkna in i examen anges i den individuella studieplanen.

Prov som ingår i utbildning på forskarnivå och avhandling skall bedömas med betygen godkänd eller underkänd. Examinator för kursdelen är professor eller annan docentkompetent lärare. Kunskapskontroll sker genom examination anordnad av kursledaren i form av muntlig eller skriftlig tentamen. Examinationen skall ske i förhållande till lärandemålen. Kursdeltagarna ges möjlighet att i kursvärdering ge uttryck för i vilken grad de anser att kursen svarat mot lärandemålen.

a) *Kursdelen består av:*

- 1) Kurser som ordnas av institutionen eller fakulteten
- 2) Kurser som ges av andra högskoleinstitutioner inom och utom landet
- 3) Individuella litteraturkurser

För att ge den studerande en bred kompetens inom ämnet fördelas kurserna så att minst 45 högskolepoäng inhämtas utanför avhandlingsområdet inom minst två av psykologins ämnesområden.

För den som antagits till forskarutbildningen enligt övergångsbestämmelse (se ovan) är kurs i psykologisk forskningsmetodik på avancerad nivå (15 högskolepoäng) obligatorisk.

b) Forskningsseminarier och andra moment

Som ett led i studier och avhandlingsarbete skall den studerande delta i seminarier kring institutionens forskningsverksamhet och doktorandernas avhandlingsarbete. Doktoranderna skall ges möjlighet att presentera PM om teoretiska och/eller metodologiska problem i arbetet, framlägga planer, uppsatser och avhandlingsdelar samt att opponera på andra doktoranders uppsatser.

Doktoranden skall presentera sitt avhandlingsarbete vid minst tre seminarier. Det första seminariet skall, vid heltidsstudier, äga rum under det första året. Halvtidsvärderingen genomförs när doktoranden uppnått en sammanlagd registrerad aktivitet motsvarande fyra terminers heltidsstudier och syftar till att ge en uppfattning om omfång och kvalitet i doktorandens studier samt att ge doktoranden konstruktiva synpunkter för det fortsatta arbetet med avhandlingen. Halvtidsvärdering är ett internt seminarium med doktoranden, handledaren/na och två docentkompetenta handledare varav minst en från en annan avdelning. Det tredje seminariet utgörs av slutseminariet, varvid doktorsavhandlingsmanus granskas av en docentkompetent lärare med en särskild förtrogenhet för avhandlingens ämnesområde, innan det prövas vid offentlig disputation.

Deltagande i institutionens allmänna seminarier (7,5 högskolepoäng) ingår som en obligatorisk kurs i utbildningen.

5.5 Avhandling

Doktorsavhandlingen är det viktigaste momentet i forskarutbildningen. Avhandlingen skall baseras på självständigt vetenskapligt arbete.

Avhandlingen kan utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografiavhandling) eller som ett antal vetenskapliga uppsatser av examinandens försedda med en sammanfattning (sammanläggningsavhandling). Vid sammanläggningsavhandling skall doktoranden vara försteförfattare till minst två arbeten.

Om det finns flera författare till en avhandling (monografi eller sammanläggningsavhandling) skall de individuella prestationerna särskiljas genom redovisning i avhandlingens inledning eller förord.

Avhandlingen försvaras vid en offentlig disputation. Avhandlingen betygsätts med något av betygen *godkänd* eller *underkänd*. Betyget sätts av en betygsnämnd.

5.6 Institutionstjänstgöring

En doktorand kan delta i institutionsarbetet inom en ram om högst 20 % av full arbetstid. Doktoranden skall kompenseras med motsvarande förlängning av studietiden.

Doktorander som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå skall ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning omfattande två veckor.

6 Övrigt

Föreskrifter för forskarutbildningen vid samhällsvetenskapliga fakulteten fastställs av samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2007-05-31.

Upplysningar om antagning och ansökningstider lämnas av institutionen. Ytterligare information om institutionens forskarutbildning finns sammanställd i "Handbok för forskarutbildningen" <http://www.psychology.lu.se/>